

Szondolat

Szerkeszti: **Kemenes Lajos**

TARTALOM:

*A gyanu • A legbutább város •
Terror és horror • A bukottak •
Koplaló írók és mesebeli dol-
lárok • Hegedüs Loránt és
a bankok • Inség-adót a
farsangolókra! • A mult
visszajár • Cikkek,
riportok, stb.*

Megjelenik hetenként

*Budapest, 1921. évi
január hó 22.
III. évf. 4. sz.
Előfizetési díj
negyedévre
65 korona*

*Kiadja a
Központi
Sajtó-
vállalat
R. T.*

ÁRA

• 5 •

KOR.

TIVOLI MOZGÓ

VI., Nagymező-utca 8.

Naponta változatos műsor.

Az előadások kezdődnek:

Hétköznap 5, 7/4 és 9 órakor.
Vasár- és ünnepnap 1/4, 1/6, 7 és 1/2, 9 órakor.

Pallas nyomdai és irodalmi r.-t. kiadványa!

Most jelent meg!

Kosztolányi Dezső:

A rossz orvos

A közönség rajongott írója legelső regényét és néhány novelláját tartalmazza e szép kiállítású munka. Kapható minden könyvkereskedésben és

A Központi Sajtóvállalat R.-T.

könyvkereskedésében, Budapest, IV., Duna-utca 6., Klotild-palota. Központi Sajtóvállalatának főbizománya.

MOZIT akar berendezni villany-, mészfény- vagy acetilénre?

Kérjen árajánlatot
HATSCHER ES FARKAS
kinematografiai szaküzlettől
Budapest, IV., Károly-körút 26.

Filmkölcsonzó! TELEFONSZÁM: 142-78.

FONTOS UJDONSÁG!

Megjelent az 1921. évre szóló

ADÓÜGYI ÉVKÖNYV

Dr. SZEPESI MIHÁLY
szerkesztésében.

Tárgyalja: A magyar egyenes adó-törvényeket joggyakorlat felhasználásával.

Ara: Kapható és megrendelhető a **Központi Sajtóvállalat könyvkereskedésében**, Budapest, IV., Duna-utca 6. (Klotild-palata.)
K 83.60

Üzletembereknek, háztulajdonosoknak nélkülözhetetlen!

LOMBFÜRÉSZ

fametszés, faragászat, be-
égetés, szerszámok, anyagok

FISCHER LÁSZLÓNÁL,

Budapest, IV. ker., Kamer-
mayer Károly-utca 3. szám.

Árjegyzék 2 korona.

BOROTVÁK

fordrások részére, valamint e szakmába
vágó acélárak, hajvágógépek, ollók
stb. tökéletes késztrülése.

LÉBER KÁLMÁN

késműáru ipartelepe és műkösztrüléje.
Budapest, Rákóczi-ut 61. szám.

Vidéki rendelések 4 nap alatti postára adatnak fel. Alapított 1889.

Keresztény vásárlók figyelmébe!

Legolcsóbb bevásárlási forrás

RÁDAY JÁNOS

Budapest, VIII., Rákóczi-ut 61.

Férfiing, alsónadrág, gallér, nyak-
kendő, női fehérneműek, zoknik
és keztyük **állandó raktára.**

E lapra hivatkozók 10% kedvezményben részesülnek.

A franciák véleménye a magyarországi zsidókérdésről.

Most jelent meg!

THARAUD:

Kereszt árnyéka

cinü könyve, amely objektíven tárgyalja
a zsidóság erkölestelen tértoglalását
Magyarországon.

Ára K 55.

Kapható és megrendelhető a **Központi Sajtó-
vállalat könyvkereskedésében**, Budapest,
IV. ker., Duna-utca 6. szám. (Klotild-palota.)

FRANÇOIS PEZSGŐ CRÉMANT ROSE

Szondolat

A gyanu

Három-négy liberális ujság két héten keresztül naponként irt valamit

a Nemzeti Színház telkén építendő mozi ügyéről. Azzal tették aktuálissá a kérdést, hogy a legendás *Ben Blumenthalt* keverték bele, azt hirtelve, hogy az ő kezébe került a telek bérlete. Mindjárt másnapra kiderült, hogy ez a kombináció nem igaz. Ben Blumenthalnak semmi köze a Nemzeti Mozgóhoz, de egyttal az is kiderült, hogy az álhir csak ürügy volt egy sajtóakció megindítására. Ben Blumenthalról nem esett többé szó, ellenben két héten keresztül állandó rovattá lett a Nemzeti Színház telke és *Haller József* igazgatósági tagsága s aki komolyan kíváncsi volt arra, hogy tulajdonképen miről is van szó, az a végén csakugyan nem tudott semmit.

Az egész akció nagyon zavaros volt, de a zavar csak arra szolgált, hogy mesterségesen megerősítse a sorok közül kiáradó gyanút. Minden azon forgott, hogy *Haller István* volt kultuszminiszter öccse benn van a Nemzeti Mozgó részvénytársaság igazgatóságában, amiből azt a gyanúsítást származtatták, hogy a telek bérletére pályázók közül azért kapta meg a szerződést *Bógnér* és *Mándy*, mert ők választották be a miniszter

öccsét igazgatósági tagnak. Egyenesen azzal vádolják tehát *Haller Istvánt*, hogy az öccsén keresztül meg lehetett vesztegetni olyan ügyben, mely teljesen a nyilvánosság ellenőrzése alatt áll s a vád szerint arra használta fel hatalmát, hogy öccsének néhány ezer korona fizetéssel járó állást biztosítson.

Ezt a vádat természetesen seholsem irták ki nyíltan. Nem is lehetett, mert olyan ingatag alapon álltak a vádaskodók, hogy nem merhettek tovább menni a gyanu magjának elhintésénél. *Az Est* egyik napon látszólag egészen tárgyilagos visszapillantást közölt a pályázat történetéből s a háromhasábos tudósításából semmi olyan nem derült ki, mintha a kultuszminiszter családi érdekeket tartott volna szem előtt a szerződés megkötésekor. Ellenben másnap vezércikket irt a kérdésről, melyben szomorúan elmélkedik a Grassalkovich-telek zülléséről. Gunyosan emlegeti *Psylandert*, aki a régi Nemzeti Színház művészeinek helyén fog majd szerepelni és a nemzeti kultúra veszedelme fölött való kesergésében hátulról mégis beledöfi a tört *Haller Istvánba*.

Mindenki tudja, hogy *Haller István*nak, a keresztény eszme régi harcosának, a numerus clausus megcsinálójának elkeseredett ellensége a tulsó tábor. Ez az elkeseredett ellenség manőverezett most az exponált politikus ellen s a támadásban

Szándék

egészen jelentéktelen szerepe volt magának a Nemzeti telkének. Valakinek okvetlenül meg kellett kapnia s minden esetben találhattak volna alapot arra, hogy inkorrekt-séggel vádolják meg a minisztert. Elvégre csak rosszindulat kell hozzá és rá lehet fogni, hogy mikor egy koncesszióról van szó, akkor valamilyen formában okvetlenül keresnie kell annak, aki a koncessziót megadja. Ő náluk talán egyenesen el sem képzelhető másképen, mert ők nem sokat törődnek a morállal, mikor üzletről van szó s az üzlet érdekében csakugyan minden «áldozatra» hajlandók is. A riportok és cikkek sorozata nem tudott semmi bizonyítékot produkálni arra, hogy csakugyan nem volt korrekt a pályázat elintézése, legföljebb annyit lehetne a legrosszabb indulattal következtetni, hogy az engedélyt megkapó részvénytársaság utólag udvariasságból, vagy hálából Haller Józsefet is beválasztotta igazgató-ságába.

Mindegy, a lényeg az, hogy meg kellett ragadni az alkalmat és elhinteni a gyanu magját olyan formában, hogy senki se legyen felelős érte. Hiszen a morál, az államérvék, a nemzeti kultúra voltak a jelszavak, ezek nevében lármázott a *S órai*, a *Magyar Hirlap*, az *Est*. Haller ellen csak burkolt vádak jelentek meg, olyan hangon irtak, mintha mindent tudnának, csak nem akarnak nyíltan beszélni, szinte azt a látszatot keltve, hogy — kimélik Haller Istvánt.

A sajtó csakugyan nagy hatalom, különösen azoknak a kezében, akik vissza tudnak élni vele. A közönség, különösen ma, ideges, felületes, a nagy események szinte meglepetés-szerűen követik egymást s ilyenkor tényleg csak három napig tart minden csoda. A Nemzeti Mozgó ügyé-

ből pár hét múlva senki sem fog emlékezni másra, mint hogy valami botrány kerekedett a dologból, a lapok hetekig foglalkoztak vele még a legnagyobb papirinség idején is, és hogy a koncessziót az a vállalat kapta meg, melyben Haller is benne van. József vagy István? Erre már nem is igen emlékeznek s a nagy hűhó emlékének hatása alatt talán az lesz belőle, hogy magát Haller Istvánt teszik meg a mozi igazgató-jának. Tegyük fel, hogy Haller József lemond az igazgató-sági tagságról. Egy hónap múlva — talán nem is nagy a tulzás — már azt fogják mondani, hogy Haller István volt az igazgató-sági tag s ő mondott le.

A kultuszminisztérium a hírlapi támadások ellen védekezve megvizsgálta az ügyet s hivatalosan megállapította, hogy a pályázat eldöntésénél egyáltalán semmi szabálytalanság nem történt és utólag sincs ok arra, hogy a vállalkozóval kötött szerződést revideálják. Pontról-pontra megvizsgálták az elintézt, megállapították, hogy szinte automatikusan kapta meg a telekbérletet Bógner és Mándy s a vizsgálat eredménye inkább az volt, hogy ha mások kapták volna meg, az csakugyan csak valami szabálytalanság vagy panama révén történhetett volna meg.

Haller Istvánt a kultuszminisztérium tisztázta minden gyanu alól, azonban a támadást vezető lapok mégsem nyugodtak bele s ha most már nem is lehetett tovább rágal-mazni, még egy eszközhöz folyamodtak, hogy az egyszer kikezdett ügyet fenéig kihasználják. A pályázatra két látszólag kedvezőbb ajánlat érkezett, az *Alföldi Magyar Köz-művelődési Egyesületé* és a *Honszer-teté*. Addig mesterkedtek, míg beugratták azt a két egyesületet, hogy felebbezze meg a kultuszminisztérium döntését s most ezen a címen van

még mindig napirenden a Nemzeti Mozdó ügye.

A liberális sajtó szinte presztizs-kérdést látszik csinálni a nagy garral felkavart ügyből s ezért nem hagyja elaludni. *Haller Istvánt* nem sikerült kompromittálni s úgy látszik, nagyon szégyenlik a kudarcot. Az erőpróba nem vált be, a liberális sajtó most megállapíthatja, hogy bizony — nem jött vissza az ő ideje, mikor egy-egy szervezett támadással mindent el tudtak érni, amit akartak, még az ország rendjét is fel tudták borítani. Nem, még messze vagyunk innét s a liberális sajtónak nincs oka elbizakodni s erőpróbákat rendezni. Persze egészen bizonyos, hogy mi lesz a következtetésük a külföld számára: Magyarországon ime annyira ziláltak a viszonyok, hogy még nyilvános pályázatoknál is visszaoltnak a miniszterek hatalmukkal.

A legbutább város

Budapest, írta egyszer egyik krónikásunk, a világ legokosabb városa. Ami bizvást azt jelenti, hogy Budapest a világ legbutább városa. *Cheslerton* tette azt a talpraesett és igaz megfigyelést, hogy az az örült, aki mindenét elvesztette, kivéve az eszét. Körülbelül ilyen jogon fennhéjázhat fölényével ez a város is, mely előretörő lázában elvesztette gyermekét hitét, érzés-kincsét, csak épen hideg, borotvaéles eszét tartotta meg, mely — boldogtalan kísérő — mindenüvé utána kullog és fülébe sziszegi meddő, krajcáros bölcseségét.

Leleplezték az irredenta-szobrokat. A Szabadság-tér mától fogva a ma-

gyar Place de la Concorde lesz, hol Strassburg gyászfátyolos szobra helyett négy rab ország rész várja szabaddulását, s valahányszor átmegyünk itt, szorongást érzünk majd szívünk táján, akárcsak nagyapáink, kik még látták a Neugebäude sárga, hideglelős falait. Könnyel és lázzal avatta fel e szobrokat a magyarság. Budapest azonban, az okos város, a buta város, ott csiripelt és kotkodácsolt e szép szobor alján s gyászunk közepette nem kis tanulságunkra halottuk a megjegyzéseket, az alkalmi műbirák és szem-moreoló szobor-szakértők fanyar sziporkáit, melyekkel ezeket a könnyeinktől nedves, lázunktól forró szobrokat illették. Ennek rövid a karja, a másiknak hosszú. ez tulontul szomorú, a másik vidám. Akik így tornáztatták szellemüket, nem tudják, hol a Mücsarnok, soha egy képzőművészeti könyvet nem olvastak, fogalmuk sincs, mi különbség Praxitelesz és Michel Angelo, vagy Canova és Rodin között, de ezen a napon okvetlenül szükségesnek tartották, hogy a műbirák elfogulatlan szerepében mutatkozzanak be és ajkukon egy savanykás mosollyal — tisztán műveszi szempontból, mert ők ebből aztán sohase engednek — hangulatot keltsenek szobraink ellen.

O okos város! O buta város! O lángeszű és agyalágy elősdi te, a szépség és költészet gilisztája, mely sohase kunkorodsz vissza és nem tudsz hinni, egy másodperc ezredrészeig se, csak addig se, míg egy könny kiesurran a szemből, és a nyomott mellből egy sóhaj elrebben! Ó elmes és átkozott, mely a Szabadságtérből ma is csak a tözsdét hallod arany témájával és pokoli zenebonájával! Ó boldogtalan gyermek, ki a százszor áldott anya temetésén megnézed a koporsót és

Szondolat

azon akadsz fenn, hogy a siremlék cirádája barokk, vagy renaissance! Nekünk is van valamicske közünk a művészethez s hétköznap kemény szivgarral, edzett szemmel látunk igazat. De ott a téren, az ünnepen némák voltunk s nem tudtunk volna szakszerű véleményt alkotni. Mintegy felhőben jártunk, akár azok az erdélyiek, felföldiek, bánátiak, vagy nyugatmagyarországiak, kik keresni jöttek ide valamit és megtalálták a kövekben melyek érzésük szépitő kisugárzásában feltündököltek. Új értelmet kaptak. Minden politikai, vagy utcai szobor csak jelkép, melyet a néző teljesít ki lélekkel. London, Páris, Berlin, Bécs tele van olyan utca-szobrokkal, melyeket mi nem értünk, nem érthetünk, mivel nem kapcsolódunk bele az ottlakók érzés- és gondolat-közösségébe és szabadon bírálhatunk egy műtörténész higgadt fölényével. Ezek a szobrok azonban szentek, úgy, amint kinőttek a magyar főváros aszfaltjából; hibájukkal és fogyatékoságukkal együtt, határkövek szenvedésünk országútján, melyek mellett majd megállunk, pihenni, emlékezni és gondolni multa: jövőre.

Ha egy sárkupacot állítatnánk oda, vagy egy irdatlan és barbár sziklacsonkot, az is elegendő lenne, hogy megérezzük, mi van mögötte: A láz felöltöztetné őt és kifaragná a varázsló képzelet. Minden zászló szép, azért, mert zászló és szent, azért, mert zászló, akármilyen gyalulatlan fadarabból vették a nyelét, akármilyen ruhából tépték szövetét. Nekünk emlékeztetők kellene, akik megállítanak, akkor, mikor legjobban sietünk és minden gondot el akarunk magunktól hességetni, négy nyugtalanító kömber, aki mindenkor reánk rivall és eszünkbe idézi komor feladatunkat. Itt vágyok

az uton, alamizsnakerő kőkoldus, élet-telen siránkozó, nappali kísértet, sohase-alvó riasztó, adj nekem egy érzést, vess a kő-kalapomba egy fogadalmat, egy hitet s aztán loholy tovább. Ezt nem fogta fel a buta pesti nép, mert ilyesmit aggyal nem lehet megérteni, csak a multa visszasajgó idegekkel, szivvel és eleven étellel. Azok az idegen tiszték, kik elsétáltak a szobrok előtt, azok a balkáni diplomaták, akik egy ablakból nézték végig a megrázó ünnepséget, idegen létükre mélyebben és egészebben érezték, mit jelentenek e kövek, mint e jött-ment esőeselek, mely mintha átutazóban lenne itten. Az idegenek arcán látni lehetett olykor a meghatottság és részvét árnyát is.

De te okos-oktalan város csak nézted a sirókat és elmés széljegyzeteket gyártottál, mint műkritikus. Hová mégysz boldogtalan? *Quo vadis*...

Terror és horror

Ma már — tárgyilagosan megállapíthatjuk — a mult halványuló emlékeibe rohan-

nak a kommunista vérengzések megszüntek a vörös uralom természetes következményeképp jelentkező véres antiszemita zavargások is. Rend van. Az inga kilengett, visszalengett s megállt. A békés fejlődéshez szükséges nyugalom, a közbiztonság, a munka akaratára nagyjából megvan s bár még esatároznak az egymással ellentétes világnézetek, a felhők felett még

cikkáznak a villámok, a történetpszichológus szemével nézhetünk vissza az elmúlt két esztendőre és szűrhetjük le tanulságait. Különösebb elmeél nem kell annak meglatásához, hogy a terror és a horror adta meg ennek a rövid magyar időszaknak legszembetűnőbb uralkodó vonását. A terror vörös ostora alatt nyögött az ország a kommün százhuszonegynapos uralma alatt s a terror, a sikongó, kétségbeesett, tulzó rémület kiabált segítségért a külföld felé a kommunizmus után, amikor az önérzetére ébredt magyar lélek bosszusan körültekintve megbüntette a terror aktiv hőseit. Ez a terror rágalmazta kifelé Horthy Magyarországát, ez indította meg Bécsben a magyarnyelvű ujságokat, ez mozgósította Pimmen urat, a hollandi zsidót, ez építette fel a Magyarország elleni bojkottot, ez sáppadozott a magyarországi zsidóságát hasábjain s ennek volt szócsöve Ruppert ur, a magyar kigazdaképvisező. Mindkét hangulat vagy tömegmotivum vagy akárhogy nevezzük, a tapasztalatok tanúságai szerint a zsidó pszichének szerves eleme. Miért? Hogyan alakult ki a zsidó psziche ép ebben az irányban. Erdemes ezt történelmi szempontból is megvizsgálni.

A zsidóság a történelmi kutatások szerint, de a közkeletű bibliai megállapítások szerint is már az ókorban üldözött nép volt. Az emberiség nagy együttesében azt a szerepet töltötte be, amit az állatvilágban bizonyos fajok, melyeknek kártékony voltát mindenki ismeri, létezésük célját nem érti, üldözésüket jogosultnak tartja, pusztulásukat helyesli, mégis ezek az állatfajok élnek, vannak és maradandók. A zsidóság az ókorban is a negativumot, a destrukciót, a mefisztói lelket, a konstrukció kritikáját, a tagadást.

a haszonelméleten felépült erkölcsöt képviselte s ezért gyűlölték mindenütt. Így érthetjük meg a zsidóságnak Krisztus előtti üldözését, Farao zsidóhajszáját, a babiloni kivándorlást, Herodes gyermekirtását, Titusz császár hadjáratát Judea ellen, a jeruzsálemi templom lerombolását s a zsidóság szétszórását. Ezek az események itatták át a zsidó lelket a rémület iszonyatával, a terrorral, az abszolút gyávasággal, mely az alkalmazkodás, opportunizmus s óvatosság mellett mind a mai napig legjellemzőbb vonása. A zsidó vallásból kiszakadt Krisztus keresztrefeszítésével s a kereszténység elterjedésével a zsidóság még gyűlöltebbé vált mint azelőtt, a középkori keresztény Európa egységes érzülettel állt az idegen fajú és vallási zsidósággal szemben, a zsidóságban magát a gonoszt látta s hogy az ördögöt képes ábrázolásokban zsidó külsővel, görbe, kosorral, hosszú füllel, semita vágású szemmel rajzolta, ez a középkori tömeghangulatnak zsidóellenes érzésével magyarázható. A középkor annyira félt a zsidó pszichével való érintkezéstől, oly szigorúan védte a népet a zsidó kizsákmányolástól, hogy radikális intézkedéseivel ghettókba kényszerítette a zsidóságot, megszorította ezzel mozgási szabadságát s csak a leglenézettebb foglalkozásokra adott az azokra amugy is hajlamos zsidóságnak módot. Itt ezen a tisztátalan tenyésztelepeken a zsidó-horror állandó táplálékot és ápolást nyert. Valahányszor a zsidó erkölcs kardinalis összeköztetésbe jutott a keresztény erkölccsel, valahányszor zsidó részről gyilkosság, gyújtogatás, csalás, mérgezés, bűnös árufelhalmozás történt s a Bessemer-acélnál százszor erősebb zsidó szolidaritás a bűnösök

kinyomozását lehetlenné tette, a ghetto kapujában megjelent a bűntető fáklya vagy kard. A ghettóban lett a jajongás nemzeti himnusz, vallási dal, a gyávaság okos erény, a nyul faji szimbolum. A haláltól, mint abszolút megsemmisüléstől való félelem, az élet tulbecsülése, a mozgó anyagi javaknak, pénznek, árunak mindenkor való bősége, az állandó üldöztetés s a ghettóbeli nevelés magyarázza, hogy a zsidó a leggyávább emberfajta a világon, úgy megijedni, bokorzörgéstől úgy megrémülni, akkora kerülőket tenni, oly vészesen ordítani mint a zsidó, nem tud más. Ez a rémület, ez a horror.

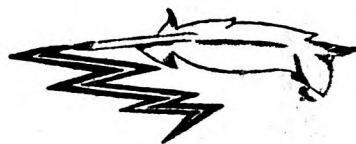
De ez fejt meg a zsidóságnak a terrorra való kivételesen nagy hajlamát. Horror és terror közeli rokonfogalmak, antipolusok, a plusz és minusz, a fenn és lenn, a rémület és rémités. Egyik a másiknak fordítottja. A zsidóság ugyanazt a horrort, amely lelke mélyén, mint alapvonás lappang, igyekszik — ha mód van rá — mások lelkébe átplántálni. A terror hajlama és tehetsége a legkulturáltabb és legprimitívebb zsidó lélekben egyformán megvan, jelentkezik nemcsak a politikában, hanem az irodalomban, kereskedelemben, művészetben, utcán, boltban, mindenütt, ahol a zsidó megnyilvánulásnak tere nyílik. Terror kényszerítette Magyarországra és Oroszországra a kommunizmust, terror hitette el a magyar közvéleménnyel, hogy klasszikus irodalmi értékek irodalmi ügyeskedői, terror szorította háttérbe — mint jelentéktelen csillagokat — a nem zsidó mentalitással dolgozó magyar írókat, terror persuadeálta a magyar újságolvasókat, hogy politikai értékek Pető Sándor, Bródy Ernő, Bakonyi Samu és mások. Jól emlékszem, félénk és szerény tizenkilencéves fiú korom-

ban egy másodrangú kis zsidó divatüzletben megvettem egyszer egy nyakkendőt, amely nekem nagyon nem tetszett, de meg kellett vennem, mert az üzlettulajdonos olyan gunyos volt, olyan durván rábeszélő, olyan sértő, hogy szégyeltem volna meg nem venni. Terror kényszeríti a pesti nőkre, mint «utolsó divat»-ot, a külföldi nagy üzletek «bóvli»-árúját, terror befolyásolja a közgazdasági életet, a terror mindenütt össze van növe a zsidóval, mint völgygyel a hegy.

A terror azonban ép a horrorral való szoros viszonyánál fogva alapjában maga is gyáva. Akkor lép fel, amikor saját személye veszélyben nincs. Skrupulus nélkül gyilkol, de csak megkötözött embereket, katonaruhát visel, de miután a frontok ágyúi és puskái elnémultak. Pogány József sohasem volt lövészárókban, de a kommunizmus alatt uniformisban feszített, mint Böhm Vilmos és a többiek. Mihelyt bajra fordultak a dolgok, a terror egyszerre horrorra vált és a hősök különvonatukon nem a barrikádokra siettek vérükkel védeni a proletariatus szent ügyét, hanem a bécsi kávéház biztos levegőjébe.

Ugy a horror, mint a terror barbár ellenmondásban állnak a modern civilizáció szabadságfogalmával. A horror középkori ideje már elmúlt, a terror kultuszát még fenntartja a zsidóság. Erős éberségre van szükség, hogy ez a terror tényekben meg ne nyilatkozhasse.

Pogany.

A bukottak

II. Dénes gazda száműzetésben

Felkerestem Patacsi Dénest közvetlenül a bukás után. Kezében egy fényképet tartott, melyen a honvédelmi miniszterium épülete tornyosodott. A kapuban maga öméltósága állott pantallóban, mellette jobbról egy tisztelgő baka, balról a portás levett kalappal. A kép alá ez volt nyomva:

Patacsi Dénes
m. kir. honvédelmi államtitkár.

Öméltósága meg akarta menteni a kép aktuálitását és éppen azon törte az eszét, hogyan lehetne a szöveg közé szurni a v. betűt, mely ugyan lényegesen lecsökkenti a kép «belbecsét», ahogy magát kifejezni szives volt, de megmenti a kép használhatóságát.

— Méltóságod megenged egy megjegyzést: a v. betű a legcsunyább típus. Egyáltalán ki kellene hagyni az ábécéből.
Dénesből kitört a költő:

— V betűben repülnek a darvak.
Bucsut mondék minden hivatalnak!

Hangja belefult a meghatottságba, átérezte a költészet mélységét.

— Na, na, nem örökre, méltóságos uram!

Dénes megint a költészethez menekült:

*A kekszemű hajnal nevet a vak éjre
Talán lesz valami majd a jövő écre...*

— Az első sor idegenszerű, Méltóságos Uram. Nem fejezi ki Méltóságod költői egéniségét.

Öméltósága elmosolyodott:

— Igaza van. Egy hüvös és idegen égöv borongós fiának szívében asszociált először az a sor. Ugy érzem, sorsunk közös. A költők és a hivatottak mysticus prostulus-a.

— Ez igazán tömör, Méltóságos Uram.

— Mindig úgy beszéllek, öcsém! Egyébként rokonlelkem nevében is ott vagy a csunya v betű, de duplán!

— Nem értem Méltóságodat!

— Sokat nem értesz te sajtókukac! Hát Willijám Sexpir! No csak ismerni köll az irodalmat.

Fennsőbbsege határozottan lenyűgözőtt. Percéig nem tudtam szóhoz jutni, akkor is csak nehezen:

— Mi a terve a jövőre vonatkozóan Nagyméltóságodnak?

Dénes olyan mozdulatot tett, mint ha hájjal kenetnének:

— Az, hogy kiérdemeljem és elérjem e címet!

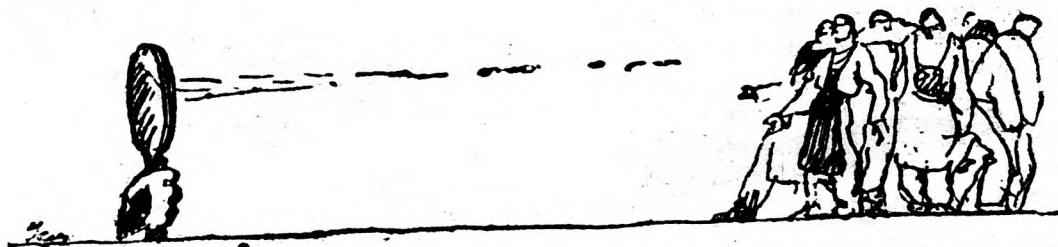
— Méltóságodnak semmi sem lehetetlen!

— Oh, dehogyan nem. Lehetetlen például olyan parasztnak lenni, mint Kuna P. András.

Ezzel kihuzott zsebéből egy fényképet, melyen András bácsi duzzadt tarisznyástól, csizmástól, pipástól, bütökösöstől és Sexpir nélkül.

— Ez az igazi paraszt kigazda a javábul. Öszintén szólva nem is bánom a hivatalt, mert elfajítja az embert.

— Na, na, Méltóságos uram!

— Csak hagyja. Én jobban értem. Nézze, nem látszik meg rajtam, hogy nem mérgez a város és nem vagyok muszáj poros akták levegőjét szivni mellembe, amikor a természet ujja rügyetbontó, boldog akusztikával selymezi végig kiscigazdaarcomat.

Megdöbentem. Ránéztem ő méltóságára. Észrevettem, hogy már nincs is pantalló a lábán, hanem lóbóresizma. Átalvetőt is szerzett: ott lógott a falon. Észrevettem, hogy szemlélem:

— Néprajzi fidelitás. Mese. Ezoterikus darab.

Kiberitotta tartalmát. Jó fokhagymás kalbász, sonka, szalonna, hurka borult az asztalra. Felsőhajtottam:

— Csakugyan, itt minden ezoterikus! Megkinált, ettünk.

— Hát nem vagyok államtitkár. Nem is leszek. De a csillagos hétsz . . . it a sok betyár zsidónak, valami csak lesz belőlem.

— Miniszter — szoltam közbe.

— Az, — felelte Dénes, miközben egy szál kolbász tűnt bele torkába. — Az. Most már tudja mi a szándékom a jövőt illetően.

Ép csak annyi időm volt, hogy egy kupicát nyeljük, mert a szolgáló jelentette:

— Méltóságod, egy hölgy várja.

Öméltósága elmosolyodott:

— Hölgy. Nem jó a füstje, rosszul szelel, dohányjegyre adják.

Kézet fogtunk. Odalenn autótülök szolt. Lemegyek, hogy megnézzem, de kislül hogy nincs sehol. Csak a házmester fia öklözi egy autótrombita hólyagját.

Mit csinálsz fiam?

— Muzsikálok a Patacsi méltóságos urnak! A méltóságos ur csak akkor érzi magát jól, ha ez a trombita szól. Elaludni se tud máskép.

— Aztán mit kapsz érte?

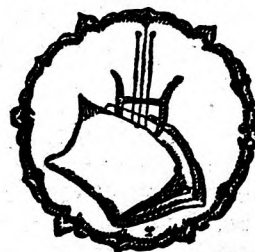
— Mindennap tíz deka szalonnát. De nagyon megméri!

Elmentem. Ezek után megállapítottam, hogy Patacsi csakugyan echt kiscigazda.

Koplaló írók és mesebeli dollárok

Az újságpapír felszabadítása folytán nemsokára nagyobbak lesznek a lapok.

Lehet, hogy meg is drágulnak, de az bizonyos, hogy a közönségnek több olvasnivalója akad majd bennük, mint az utóbbi sanyaru időkben. És amit ma sok olvasó hete-

ken hónapokon át hiába keres a rendes lapjában, újra meg fognak jelenni az újságok első oldalán, ama bizonyos vonal alatt a tárcák. Elöl tárca, hátul regény, hajh, micsoda lakodalom lesz ebből szegény magyar íróéknál!

Mert azokat a magyar írókat, akiknek még nem sikerült eléggé megnyergelni a kiadójukat, igen, ezeket a becsületes, jóra való, bár irodalmi érték szempontjából nem egyszer csapnivalóan rossz magyar írókat retentő próbára tette a háború, a két forradalom és a mind máig egyre rosszabbodó sajtóviszonyok.

Mert 1914-ben a háború kitörésekor még el sem dördült az első puskalövés, de a megrémült magyar szerkesztők és könyvkiadók már bojkottáltak minden néven nevezendő író. Nem vettek meg többé se tárcát, se regényt és nem adtak az íróknak többé egyetlen egy fillért sem. Mintha csak azt mondták volna nekik: forduljatok fel!

Az olvasó ebből persze csak azt láthatta, hogy a lapokban nincsen tárca, és bizonyára eszébe sem jutott, hogy azok, akik azelőtt a tárca-meg-regényrovat néha unalmas, néha többé-kevésbé ostoba, de néha viszont szórakoztató, kellemes, sőt szép olvasmányait írni szokták, azok most kivert kutya módjára kuncsorognak az utcán. kiadótól kiadóhoz, laptól-laphoz kilin-cselve a kéziratukkal és nem képesek sehol egy huncut fillért sem keresni. A jó Isten tudja, hogy miből éltek. Ez volt ama bizonyos írók első megpróbáltatása, amelyet aztán vigan kö-

vetett a többi. Ezek közt legérdeke-
sebb volt mindenesetre a proletárdik-
tatura, amikor egymásután szüntették
be a polgári lapokat, s az írók és uj-
sáírók úgy bujtak össze az Otthon-
kör meleg halljában, mint ahogy Néro
korában bujhattak össze az összefog-
dosott keresztények a cirkuszban, ami-
kor rájuk eresztették az oroszlanokat.
Pedig az Otthonban nem is voltak
mind keresztények.

De hát ez a pohár is elmult. Meg-
érkezett a valódi, hamisítatlan béke.
A trianoni kanál viz, amibe antanték
akarták (és akarják) belefojtani Ma-
gyarországot. Dühöng a papirhiány, az
ujságokban alig fér el a politika meg
a napihír s megint az író az, akinek
ebben a rettenes drágaságban, a pa-
pirhiány miatt is vigan kopik az álla.
Miből él? Az ördög sem kíváncsi rája.
És ez az írói nyomoruság annál tra-
gikomikusabb, mert mialatt íróink je-
lentékeny része itthon tulajdonképen
abból él, hogy koplal, azalatt odaát,
Amerika szabad földjén az ott meg-
jelenő magyarnyelvű lapok tele vannak
ezeknek a koplaló, küzködő íróinknak
a regényeivel, elbeszéléseivel és ver-
seivel. Az amerikai lapok mindig so-
kát loptak a pesti írótól, de talán
sohasem loptak olyan szemérmetlenül,
mint épp mostan. Most, mikor a dollár
ugyszólván állandóan messze fönt lebeg
az 500 fölött. Ha csak öt dollárral
fizetnek is meg ezek a szarkaterme-
szetű amerikai lapok a magyarországi
magyar írók egy-egy kiállózott tarcáját,
íte haza minden író jómódban élhetne,
mivel két dollár olyan nagy összeg,
hogy a 25-30 amerikai magyar lapból
valamennyi budapesti író megélhetne.

És mit tesznek erre a bájos amerikai
magyar lapok. Fügét mutatnak a ma-
gyar íróknak és nem egy dollárt, ha-
nem egy huncut vasat sem fizetnek.
De azért ma mégis minden koplaló
magyar író szédületesen gazdag, mert
valahány van, mindnyája ezekről a
soha napján érkező dollárokról álmo-
dik. Inkább nem eszik, de álmodik.
És mondja még valaki, hogy az írók-
ban nincs fantázia!

Hegedüs Loránt és a bankok

Hegedüs Loránt pénzügyminiszter mult
szombaton interviút adott egy ujság-
írónak, aki előtt

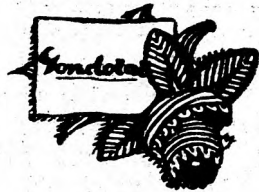
utalt arra, hogy a
közönség leghelye-
sebben teszi, ha
minden pénzt kizá-
rólag a bankokban
helyezi el, ahol már
semminemű veszély
nem fenyegeti a

betéteket. Hegedüs Loránt, aki komoly
ember és komoly pénzügyi kapacitás
létére bizonyára nem mond ilyesmit
véletlenül odavetve, e nyilatkozatával,
noha burkolt formában, de azért nyil-
vános hitvallást tett arról, hogy a bank-
politikától várja Magyarország pénz-
ügyi és gazdasági ujjaszületését.

Tisztelettel hajlunk meg a pénzügy-
miniszter ur kétségtelen jóhiszeműsége
előtt, azonban mégis kénytelen vagyok
rámutatni arra, hogy ha Hegedüs a
bankoktól várja gazdasági helyzetünk
javulását, akkor magyarán szólva,
rossz helyen ragadta meg az ország
szekere rudját. Hegedüs nyilatkozata
ugyanis azt jelenti, hogy ha a magán-
tőke a bankokba vándorol, akkor a
magántőke tartózkodik a vállalkozás-
től és pénzintézetekben keres elhelyezést.
Viszont a bankok a náluk fölhalmozott
magántőket természetesen gyümölcsöz-
tetni óhajtván, ők a bankok fogják
kezükhöz kaparítani az ipar és termelés
terén a kezdeményezést, s ezáltal, a
maguknak biztosítandó profitnál fogva
megdrágítják az egész országban az
ipari és gazdasági termelést, megdrá-
gítanak mindennemű produktót, s
ezáltal a még esetleg szabadon ma-
radó magántőke számára végkép lehe-
tetlenné tesznek minden vállalkozást.
A bankpolitika tehát a magánvállal-
kozás teljes letörését jelenti Magyar-
országon, mert minálunk a zsidó ban-
kok mindig csak a saját zsebüknek dol-
gozták és a magánvállalkozásra soha
sem voltak megtermékenyítő hatással.
Hegedüs Lorántnak első intézke-

dése volt a deviza-forgalom szabaddá tétele. Ennek a kétségtelenül helyes és ügyes sakkhúzásnak köszönhetjük, hogy a külföldi valuták általános esése közt legutóbb a magyar korona volt az egyetlen, amely meg bírta őrizni már megszerzett árfolyamát. De, ha Hegedűs miniszter a devizákban elősmerte a forgalom szabadságának a szükségét, akkor ugyanazt el kellene ősmernie a közgazdaság valamennyi ágára nézve, s nem volna szabad olyan irányítást adni a magántőkének, amely a vállalkozás szabadságának s az ettől egyedül várható ipari és gazdasági föllandülésnek megfojtásával a magánosok pénzét a bankspekuláció karjai közé hajtsa.

Németországban maga a kormány az, amely minden magánvállalkozást támogat. Franciaországban pedig egyenest törvény tiltja meg a pénzüzeteknek a magánvállalkozást, amelyre az állam kizárólag a magántőkét privilegizálja. Csak nálunk, ahol a zsidó bankok már idáig is éppen eléggé kivették a maguk részét az ország-rontásból s a bolsevizmus kicsiráztatásából, csak éppen ezen a tönkretett szerencsétlen Magyarországon hangsúlyozza a legjobb hiszemű pénzügymiszter a bankpolitika egyedül üdvözítő voltát, holott minden egyébtől eltekintve már pusztán a gazdasági morál szempontjából is erősen kifogásolni kell azt, hogy amit magánvállalkozók a maguk pénzén termelhetnének később, azt ugyancsak az ő pénzükön, de ő ellenük csinálják meg a bankok uzsorapercentage, vállalkozásnak, munkának és a közviszonyoknak megdrágításával.

**Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.
Amen.**

Inség-adót a farsangolókra!

Farsang van, tehát Budapest farsangol. Ez a lélek nélkül való könnyelmű

város ugyan akkor is mulatott, amikor nem volt farsang, mert spekuláción meggazdagodott, könnyen élő elemei már évek óta két kézzel szórják ki pénzfölöslegüket az ablakon, mindkinek, lánckereskedő-kartársaiknak, üzleteseknek, kelmeárusnak, szabónak, cipésznek, lakásberendezőnek, ékszerésznek, élelmiszerkereskedőnek, étteremnek, kávéháznak, színháznak, orfeumnak, bárnak és egyéb mulatóhelyeknek esőtől juttatva száz-, ezer- és tízezerkoronásokat; csak éppen arra az egyre ügyelve nagyon óvatosan, nehogy könnyen szerzett és könnyen kidobált pénzüknél olyanok is élvezhessék az áldását, akik valójában rászorultak.

Rendkívül okos, böles dolog volt ennek a lelketlen, léha, sodomai társadalmi rétegek költségeire kivetni a fényüzési adót, amely minden várakozáson túl máris sok-sok millióval gyarapítja a koldusbotra jutott magyar állam jövedelmeit. Akinek pénze van luxusholmikra, drága vendéglői, kávéházi vaesorákra, mulatozásra: azt nem kell sajnálni, az csak hadd fizesse a fényüzési adót. Sőt az sem baj, ha a rendes és esőndes kávéházi vendégeket is megadóztatja az állam, mert aki féldélutánokat, vagy estéket tölt el a fűtött kávéházban, az bátran fizethet egy-két korona luxusadót azért, hogy a kilónként 4-5 koronás fa-árak mellett nem kénytelen otthon dideregni a fűtetlen lakásban.

A fényüzési adó szerencsés gondolat volt; ezen már túlvagyunk. Ezzel a kiadós adónemmel azonban az állam csupán magamagát segíti, ami nagyon természetes, mert a kormánynak minden lehető alkalmat meg kell ragad-

Szindlát

nia és ki kell aknáznia, hogy minimálisra csappant jövedelmeit gyarapítsa.

Ne feledjük el azonban, hogy mi nemcsak állam vagyunk, hanem nemzet is. Társadalom, amelynek vannak könnyen, sőt vérlázító könnyűséggel élő rétegei, vannak nehezebben, de azért mégis csak a maguk becsületéből megélt osztályai, vannak azonban különösen a fővárosban tiz és tizezer számra olyan tagjai is, akik a mai rettentő drágaságban egyáltalában nem képesek kielégíteni a maguk, vagy családjuk mindennapi szükségleteit. Mialatt az üzletekben a lorgnonos hölgyek ezreket fizetnek ki egy méter kelméért, mialatt harminc-negyven-ezer koronás bundákban járnak, s ostobaköpű csemetéiket úgy fölpipe-rézik a legdrágább gyermekruhadarabokkal, mint valami princet, mialatt ez az ugorkafára fölkapaszkodott osztály vihancolva költi a pénzt reggeltől estig és estétől reggelig, azalatt ebben a tékozló városban ezrével vannak anyák, akik nap-nap után gondterhelt arccal töprengenek a nagy, a borzalmas, a rettentő problémán, hogy mit adjanak ma enni az övéiknek és mit egyenek ők maguk. Nincs tüzelőjük, nincs zsirjuk, időnek előtte elfogy a lisztjük, fázniok és éhezniök kell maguknak s ami még annál is irtózatosabb, fázni és éhezni kell hogy lássák ártatlan gyermekeiket. S kétségbeesett anyák dolgoznak a gyárakban, műhelyekben, hivatalokban naphosszat abban a nyomasztó tudatban, hogy hiába nyüvik el kezüket-lábukat, nem képesek elhartzani, ruházni, táplálni keresetükből a családjukat. Hiszen ma már szállóige Budapesten, hogy *tisztességes keresetből nem lehet megélni.*

Igaz, hogy itt van a jótékony akciók egész tömege. Az amerikai misszió a drága Pedlow kapitánnyal, akit a jótékonyági hölgyek rajongva így emlegetnek, mikor autójával megáll valamelyik jótékonyági intézmény épülete előtt, hogy:

— Itt jön a mi apánk...

Itt van a svéd misszió, itt a holland-akció, a Széchenyi-Vanderbilt-akció, a Huszár-akció, a Gyermekvédő-liga, a Népjóléti Központ, a Move, a magyar

asszonyok Nemzeti Szövetsége, a jótékony apáca-rendek stb. — amelyek minden tiszteletre, sőt bámulatra méltó áldozatkészséggel és fáradozással iparkodnak segíteni a segítségre szorulókra s élelmiszert, ruhát, fehérneműt, cipőt, harisnyát, keztyűt, pokrócot, szóval, amit csak tudnak mindent szétosztanak a szűkölködők közt. De mindez kevés. Mindez még nem elég. Az inség oly rettenetes, hogy azt pusztán csak jótékonyssággal megszüntetni, de csak hathatósan enyhíteni is valóságos képtelenség.

Ami lényeges segítség a magyarországi inség enyhítésére idáig történt, azt oroszánrészben a külföld áldozatkészségének köszönhetjük. De Budapesten, amint arról mindenki lépten-nyomon meggyőződhetik, ezekben a válságos időkben oly nagy a fényűzés, akkora a pénzpazarlás, a mulató kedv, dárídó és tivornya, hogy egyenest világraszóló szégyen és botrány, hogy ebből a vad és duhaj pénzfecsérlésből a lerongyolódott, didergő, kopláló és éhező társadalmi rétegek nyomorának az enyhítésére csak imitt-amott jut némi csekély hulladék.

Felháborító jelenség, hogy ezek a nagy lóra felkapott elemek nem tudnak, vagy nem akarnak minden erejükkel és anyagi tehetségükkel segítségükre sietni az elesetteknek. Amikor immár nyilvánvalóvá lett, hogy a fényűzési adó micsoda gyors tempóban hajtott milliósjövedelmeket a magyar államnak, akkor okulnunk kell a példán és nem szabad haboznunk sokáig, hanem rendeltileg meg kell toldani a fényűzési adót az inség-adóval, amelynek így oly sok millióra szökő jövedelmét alkamas módon, olesó, vagy ingyenes élelmiszert, s csak nagyon megindokolt esetben ruházati cikk vagy esetleg tüzelőanyag alakjában egyszerű eljárással és rövid uton el kell juttatni ama hideg tüzhelyekhez, ahol legnagyobb szükség van rájuk.

A kávéházi egyszerű kávézás, vagy teázás és a vendéglői menü kivételével 10%-os inség-adó alá kell vetni mindent, ami fényűzési adó alá esik. Farsang van, hadd páváskodjék, hadd mulasson, akinek módjában van. De

adózzék érte a fényüzési százalékkal a tönkrement magyar államnak és rójja le adóját az inség-adóban a tönkrement, szenvedő, nyomorgó magyar társadalomnak. Farsang van. Aki bírja a 10%-os fényüzési adót, elbir az még másik 10%-os inség-adót is. *Hegedűs Loránt* megmondta, hogy nem mer a külföld szemébe nézni mindaddig, amíg az államháztartásban nem tudja behozni a takarékoskodást az egész vonalon; nos, ehhez még hozzá kell tennünk, hogy kisül a szemünk, ha ezen az aranyborjas, budapesti farsangon nem azzal felelhetünk a külföld jótékonyására, hogy:

— Köszönjük, ti már megtettétek a magatokét. Most, mi is megteszszük a magunkét. És nem vásárolunk ebben az országban többé selyemharisnyát, amelyikből ne jutna egy kiló liszt az inségeseknek, s nem esznek többé fényes éttermekben ezer-kétezzer koronás családi vacsorát, amelyik ne hozna a szűkölködőknek egy kiló húst, vagy egy kiló zsirt.

A mult visszajár

— Mi a foglalkozása? — kérdezték békében a költőtől.

— Mellékfoglalkozás! — ez volt rá a bus felelet már a békében is.

Azóta minden rendes ember existenciája — csak mellékfoglalkozás. Az író, a művész, a köztisztviselő, az

orvos, az ügyvéd, valamennyi lateiner (undor a kivételnek) úgy él, mint békében élt a költő.

A rendes ember odahaza gunnyaszt, kopottságában szégyel az utcára lépni,

a rendes embernek sokszor lakása sincs, a rendes ember ma pária; olyan ágrólszakadt, aki miatt valaha elszégyeltük magunkat, ha ránk köszöntött az utcán.

Ki a rendes ember? Aki a háboru alatt egy öltözet ruhát se csináltatott, aki a háboru alatt semmit se vett, de mindenét eladta, aki zsugorodott, addig zsugorodott, amíg a mai Magyarországra lett hasonlatos.

Ők mind a víz alatt élnek!

A háboru gazdagjai sokkal kevesebben vannak, de ha százannyian lennének se csaphatnának nagyobb lármát. Egykor boltoslegények, repedt bőrű libáskofák voltak a Garay-téren, ma nehéz prémekekkel söprik a Váci-utcát és térdigérő szoknyáik alól kilátszanak a lábcsáraik, amelyek nudlikra hasonlatosak. Ők vettek, rejtegettek, szívük a torokukban dobogott, ha rendőrt mondott előttük valaki, de azután mégis csak eladtak. Azóta hirtak, gyarapodtak, már nem is olyan kirivóak és már el lehet hinni róluk, hogy gyermekeik, vagy unokáik izléssel tudják használni majd a Lorigan-parfömöt.

Ők élnek a víz fölött!

Szidni, pocskondiázni a hadi gazdagokat, keserü könnyeket hullatni a rendes emberek szomorú sorsán céltalan dolog lenne és meddő. Így van és fogadjuk el az élet rendjének, hogy így van. Bele kell törődni, hogy övek a pénz, a ragyogás. Becstelen uton jutottak hozzá? Igen, de, ki csukja be őket? Aranyból van a vértjük és arany a legjobb golyófogó. Némelyikük pedig nem is lopott, nem is csalt, legföljebb becsapott, vagy ami még ennél is ártatlanabb mód: gyűjtött és dugdosott. Élvezzék a becstelenségük gyümölcsét, pukkadozzanak a jólétben, mi ugyan nem kívánunk nekik semmi rosszat, igaz, hogy semmi jót se.

Mégis mérgesek vagyunk rájuk.

Nem a pénzük fáj, hanem az izléstelenségük.

Mióta kezükbe kaparitottak minden pénzt, azóta a maguk képére formálták egész Budapestet. Ők teremtették a

barokat. A csillogó termek, ajtajában a nehézbundás portással, a szőnyegek, függönyök, kristályüvegek, külföldi italok és exotikus ételek a ragyogó körítés a sovány elődelhez: a brettlin is megbukott énekesnő gajdolásához, a két balkezes zongorás kalimpálásához valóban az ő legsajátabb izlésük. Ez még nem baj. Rendes ember ugyse jár bárba s ha néha-napján mégis be-téved: hát úgy kell neki!

A buja és izléstelen néger és india-nus táncok is csak arra valók, hogy szennyes izlésük és állati értelmük gyönyörűséget találjon. A térdigérő és mellig kivágott ruhák se véletlenség, hogy éppen a háboru bukásával, hadiék fölgazdagodásával jöttek divatba. Ez is rájuk vall; amikor könyökig föl-gyürkőzve a meleg libát árulták a Garay-téren és lábaikat a kosár szé-lére rakták föl, akkor se öltöztek sok-kal kevesebb izléssel.

Hanem terpeszkednek. Izlésük, mint ragadós nyál, egyre jobban elterül Budapesten és hovatovább mindent beborít. Uralmuk kezdetén történt, hogy egyre gyakrabban emlegettek egy nőt, aki se nem színésznő se nem énekesnő, még csak nem is artistalány, csak amolyan pezsgőreklám volt a rende-sebb esztendeiben. Ez a hölgy kezdte a színházi hetilapokban, amikor lekö-zölték a fényképét és legujabb villá-ját, folytatta mozdídarabokban és végül minap egy harmadrangu színházban is föllépett. Ennek a nőnek se tehetsége, se szépsége, csak pénze van és becs-telen multja.

Ez a nő budapesti színházban csak 1921-ben léphetett föl, amikor a hadi-gazdagok hatalmi tultengése a csucs-pontig jutott. Minden tehetségtelen-sége ellenére is megtapsolták, ami nem is csuda, hiszen annyira hason-lít rájuk: pénze van és multja van!

Ez a föllépés jelenti Budapest mai erkölcsi világnézetének és esztétiká-jának legélesebb keresztmetszetét. Ez jelenti, hogy ma Budapesten a hadi-milliomos uralkodik és pedig nemcsak pénzével, vásári divatizlésével, hanem esztétikájával is. Ez a legkirivóbb jel-de a Budapesten ma leginkább ke-

lendő könyvek, kották, a leginkább vonzó szindarabok is erre mutatnak.

A rendes emberek kórusa hiába til-takozik. A víz alól nem jön ki hang.

A térdig csupasz, hennával festett körmű, atropinnal élénkitett szemü, kárminos ajku hadimilliomos asszony-nak és leánynak éppen ez kell: a ra-gyogó selyem, a szikrázó drágakő mö-gött, mint klenódium — a sár.

Csonka Magyarország

— nem ország.

Egész Magyarország

— menyország.

Aktiengesellschaft für Eisenbahn-bedarf Wien. A vasutak anyagszükségle-tének szállítására folyó hó 20-án Wienben a *Wolf Ottó* német nehéz vasipari kon-cern közreműködésével új vállalat alakult 20,000,000 korona alaptőkével. A részvény-társaság igazgatóságának *Bahnhaus Ká-roly dr.* volt osztrák vasutügyi miniszter az elnöke, *Fleischer Ottó* nagyiparos a má-sodelnöke, alelnökei pedig *Bachrach Adolf dr.* titkos tanácsos és *Kind Róbert dr.*, az *Otto Wolf* konzern vezetője. A vállalat ügyeinek vezetésével *Biedermann Gyula*, a *Biedermann und Comp.* wieni cég tulajdo-nosa bizatott meg. Az érdekeltség hasonló célu részvénytársaságot alakít a közel jövő-ben Zürichben, Prágában és Belgrádban is. A wieni részvénytársaság a legszorosabb érdekközösségben áll a budapesti *Bieder-mann és Társa* vasutfelszerelési céggel, amely ugyancsak a *Wolf-konzern* közreha-tása mellett legközelebb egy külön rész-vénytársaságot alakít Budapesten is. Ennek a részvénytársaságnak vezetőjéül *Bieder-mann Jenő*, a *Biedermann és Társa* cég főnöke van kizemelve.

Szondolat

PÉCHY ERZSI
énekli duettben
NÁDOR JENŐVEL
„JUSZT SE BÁNOM!”

ZERKOVITZ-DALT. Grammofónlemezeken kizárólag
STERNBERG királyi udvari hangszergyárban,
Budapest, VII., Rákóczi-ut 60. szám.

A legfinomabb anyagból készül az

„APARTOS”

SZIVARKAHÜVELY

Didó
FÖGKRÉM

BÉRAUTÓK

nyitott, csukott, elegáns kocsik
külföldre, vidékre és a városban
bármely időben kaphatók a

Király Automobil R.-T.-nél

Budapest, VII., Király-utca 11.
TELEFON: József 124-01, 124-02, 124-03.

A FRANCIA NYELV

MAGÁNTANULÁS UTJÁN VALÓ

elsajátítására és begyakorlására alkalmas
nyelvtanok, társalgókönyvek és zsebszótárak
a francia kiejtés megjelölésével

Schidlöf dr.: „1000 szó” módszere
a francia nyelvnek elsajátí-
tására. A 10 levélben teljes nyelvtan
ára mappában 55.— K

Schidlöf dr. francia zsebszótára.
Mindkét rész egybekötve 10.— K

Schenk francia zsebnyelvtana
és társalgó zsebkönyve a kiejtés
megjelölésével 12.— K

Honti: Magyar-francia beszélge-
tések a francia társalgás begya-
korlására. Ára füzve 8.— K

10% felár. — Kapható:

A KÖZPONTI SAJTÓVÁLLALAT R.-T.
könyvkereskedésében
Budapest, IV., Duna-utca 6. szám
(Klotild-palotában, a Belvárosi kávéház mellett.)

Brilliánst,

gyöngyöt, aranyat, platinát és
ezüstöt horribilis áron vesznek

Telefon
József
52-64.

Singer Testvérek

VII., Rottenbiller-u. 24.

Legértékesebb ujdonságok!

Bársony L.: Magyar élet	K	71-50
Courths—Mahler: A szép miss Lillian	<	66.—
Csathó K.: Mikor az öregek fiatalok voltak	<	66.—
Dánielné, Lengyel Laura: Az Adlers- feldi Szt. Ágnes	<	49-50
Erdős R.: Egy perccel alkonyat előtt	<	52-80
Gratz G.: A bolsevizmus Magyarországon	<	44.—
P. Horváth E.: Verseik	<	44.—
Karinthy: Ne bántuk egymást	<	74-80
Kiss M.: Székely falun	<	33.—
Komáromi: Rongyos gárda	<	59-40
Kosztolányi D.: A rossz orvos	<	46-20
Lendvai: A harmadik Magyarország	<	72-60
Mattyasovszky M. dr.: A földreform törvény	<	99.—
R. Tagore: Mashi	<	38-50
Romain Rolland: Eljő majd az idő (Dráma)	<	39-60
Rickert E.: Amerikai magyar költők (Ap- ponyi Albert előszavával)	<	38-50
Szabó D.: Csodálatos élet I—II. (Regény)	<	143.—
Szederkényi A.: Sorsok ha találkoznak	<	59-40
Szépvízi Balázs B.: Kánaán pusztulása (I—II.), (őkori regény)	<	154.—
Nagy J. Tharaud: A kereszt árnyéka	<	55.—
Tormay C.: Bujdosó könyv	<	88.—
Bangha S. J.: Imakönyvek valódi bőr, illetve elefántesont kötésű		400 K-tól 700-ig.

Kapható és megrendelhető:

A Központi Sajtóvállalat R.-T.

könyvkereskedésében

Budapest, IV., Duna-utca 6. szám
(Klotild-palotában, a Belvárosi kávéház mellett.)

SZÖRMEKABÁTOK, RÓKABOÁK, MUFFOK

legjuttányosabb árban kaphatók.

EVETOVICS SZÜCS.

BUDAPEST, V. ker., Erzsé-
bet-tér 8. szám I. emelet.